

65

15

O D P I S .

Teka akt Nr.1 gen.Rozwadowskiego.

----- Puławy 15.VIII. -----

----- 3 godz.10 m. -----

----- Kochany Generale ! -----

----- Piszę po objechaniu całego frontu IV armji i części trzeciej. Po dłuższym namyśle zdecydowałem zacząć stąd 16 - tego o świcie. Powody następujące - 1/ na południe czy popołudniu jutro nie będą gotowi, gdyż do niektórych dywizji uzupełnienia trafiają dopiero rano lub w południe jutro. 2/ pierwsza legionowa zbierze się w Lubartowie dopiero jutro w południe. 3/ Zacząć jeszcze można byłoby na noc 15-tego lecz i to jest na nic, bo po sprawdzeniu przekonałem się że straci się tak dużo na szybkości posuwania się nazajutrz, że gra nie warta świecy, to znaczy że w rezultacie będą dalej posunięty gdy zacznę o świcie 16-tego niż gdybym rozpoczął na noc 15-tego. Natomiast zdecydowałem następujące środki przyspieszenia ruchu. -----

----- a/Sam siedzę na karku u 14-tej, którą liczę że tegoż dnia awangardami dopędzę minimum do Garwolina a może do Pilawy. b/ 16-tej - środkowej daję z tą samą instrukcją przyspieszania marszu dowódcy IV armji c/ 1 legionowa idąca na Parczew i dalej, sama będzie spieszyć a mieć będzie na karku samego Smigłego, więc i 21 - a w środku nawet gdyby nie wyspieszyła sama, będzie pchana przez postępy sąsiednich dywizji. -----

----- Sądzę więc że 16-tego zdegażuje się zupełnie 2 legionową w Kozienicach, którą w takim razie ściągnąć chcę na wieczór do Dęblina, by móc ją użyć na zupełnie odsłonięte południe na pomoc 7 -ej, albo w razie konieczności gdzieindziej. Jestem także przekonany że wieczorem już na połowę będzie zdegażowana 4-ta i też duża jej część będzie zdatna do przeciągnięcia w części na górę

czy do Warszawy samej czy też do V armii. -----
----- Ogromnie by ułatwiło zdegażowanie całego frontu Wis-
ły - t.zn. 2 armii gdyby - jeśli to nie można będzie - co wobec
ciężkich walk pod Radzyminem i zaangażowania tam już 1 lit.-biał.
wydaje się prawdopodobnym - więc jeśli nie można będzie uderzyć z
miasta w stronę Nowo-Mińska po Brzeskiej szosie, to przynajmniej
wyjść na spotkanie IV armii 15-tą czy jej częścią od Karczewa i
Wiązownej w stronę szosy lubelskiej. Gdyby był przedsięwzięty ta-
ki właśnie ruch sądzę, że 4 dywizja cała byłaby możliwą do przerzu-
cenia jej ze świtem 17-tego do Warszawy albo na północ dalej. ---
----- Drugiego dnia operacji to znaczy 17-tego liczę, że
otworzyć będę w stanie drogę Dęblin - Warszawa po prawym brzegu
Wisły oraz drogę Nowo-Mińsk Warszawa ; jeśli zaś postępy centrum
będą dobre i drugiego dnia, to już trzeciego dnia sądzę linia War-
szawa - Siedlce - Łuków dałaby możliwość manewrowania zupełnie współ-
nie z 1 armią z możliwością zgęszczenia w razie potrzeby lewego
skrzydła IV armii w bliskości do przedmościa i zagrożonego odcin-
ka Radzymin wraz z szosą idącą z Radzymina do Wyszkowa. -----
----- Naturalnie obliczenie to robię z opuszczeniem wa-
ryantu uderzenia z Warszawy 16-tego popołudniu lub 17- rano tak
jak umawiałem się poprzednio - direct w stronę Nowomińska z uży-
ciem tanków, gdyż powtarzam obawiam się, że w te dni większość sił
Warszawy, a może i tanki z powodu ataków będą zaangażowane w kie-
runku Północnym i Północno-Wschodnim. Bo gdy wszystkie obliczenia
są oparte na wytrzymałości Warszawy nie trzeba się wahać rzucić
atak tankowy na masę czyli na kierunek Radzymin i w ten sposób
przynajmniej na jeden dzień zdobyć spokój dla Warszawy. -----
----- Wogóle chcę IV armii i 1 legionowej nadać od po-
czątku taką samą szybkość i takie szalone tempo jakiej kiedyś

użytkiem przy ukraińskiej ofenzywie. Jeżeli mi się to uda a wysiłków nie poskąpię i już wprowadzam całą armię w trans w tym kierunku to obliczenia moje okażą się słusznymi. Ale w zupełności na to nie liczę i dlatego ważnym jest nadzwyczajnie aby w ciągu 16-tego łączność między mną a Warszawą była możliwie częsta, tak abyście w Warszawie już w południowych godzinach lub o 4-ej - 5- ej mogli wiedzieć, czy moje starania co do szybkości odnoszą skutek, gdyż od tego zależy zadyrgowanie na 17-tego raniutko sortie na południowym odcinku czy to w stronę Nowo-Mińska, gdy do tego będziecie zdolni, czy skromniej w stronę Garwolina z Karczewa i Wiązownej, gdy pierwsze okaże się zanađto ryzykownem z powodu położenia na odcinku Radzymin - Miłosna .-----

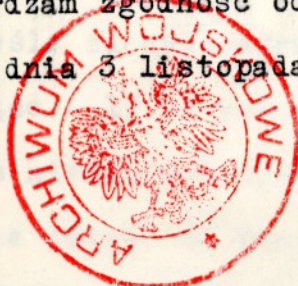
----- W każdym razie odradzam zupełnie jakiegokolwiek przeciągania 4-~~tej~~ przez Wisłę dla jakichkolwiek aktywnych uderzeń czy marszów - nie uda się to z nią z pewnością. Daleko lepiej użyć ją po zdegażowaniu frontu Wisły na Warszawę lub dalej na północ. Robię dodatkowo najsilniejszy nacisk na to aby 16-tego od południa była jaknajściślejsza łączność ze mną. Hughes musi dnia tego pracować popołudniu nie raz lub dwa lecz z dziesięć razy tak abyście Wy w Warszawie i ja tutaj mogli być w tak częstym i dobrym kontakcie by do godziny wieczornej można było powziąć stanowczą decyzję i w Warszawie i tutaj. -----

----- Gien. Leśniewskiego zgodnie z umową - nagađawszy mu odpowiednio wysłałem do Lwowa, - jedzie on via Warszawa - więc może i Pan z nim pomówić, dałem mu pisemne pełnomocnictwo do objęcia natychmiast komendy, jeżeli znajdzie, że Iwaszkiewicz nie może spełnić wszystkiego, czego wymaga sytuacja, to znaczy aktywnej nie biernej obrony Wschodniej Galicji .-----

 ----- To jest wszystko. Proszę przyjąć zapewnienie wyso-
 kiego szacunku i poważania .
 ----- /-/ J. PIŁSUDSKI -----

Spr. W. A. A. A. A.

Stwierdzam zgodność odpisu z oryginałem.
 Warszawa, dnia 3 listopada 1937 r.

D. O. Kierownika Archiwum
 Wojskowego

[Handwritten signature]

B. Waligóra
 major

